

SAMENWERKING EN VERBINDING

Ecce quam bonum habitare fratres in unum¹

BELEIDSPLAN 2021-2025

INLEIDING

De stichting Amici Cantus Gregoriani (ACG) werd opgericht in 1987 en heeft als doel 'het behoud en het bevorderen van de gregoriaanse zang in Nederland en daarbuiten.'²

De activiteiten van de stichting zijn gericht op allen die zich als amateur of professional zingend, dirigerend of anderszins met het gregoriaans, het oudste muzikale erfgoed van de West-Europese cultuur, bezighouden. Hoewel het gregoriaans voortkomt uit en nauw verbonden is met de liturgie van de rooms-katholieke kerk, bestaat er tegenwoordig een brede belangstelling voor het gregoriaans, die niet per se aan de kerk gebonden, maar veeleer muzikaal en spiritueel gefundeerd is. De stichting ACG wil in haar activiteiten bij die brede belangstelling aanhaken en deze verder doen groeien.

VISIE EN MISSIE

Achter ons ligt ruim een eeuw van grondig wetenschappelijk onderzoek naar de oudste bronnen van het gregoriaans. Dat onderzoek, dat nog altijd in volle gang is, heeft al veel opgeleverd: het gregoriaans bleek nóg veel rijker, nóg veel expressiever en nóg veel gedetailleerder dan we al dachten. De poging (door de Benedictijner abdij van Solesmes, Frankrijk) tot uniformering van het repertoire én van de uitvoeringswijze heeft inmiddels plaatsgemaakt voor een rijk palet aan benaderingen en interpretaties. Er loert echter één gevaar en dat is het gevaar van het eigen gelijk. In plaats van open te staan voor de interpretaties en keuzes van anderen, neigen de kenners er soms naar zich als concurrerende krijgsheren op te stellen. Wat nodig is, is het besef dat als er een open uitwisseling van

---

¹ Zie hoe goed het is om als broeders samen te wonen! [Ps. 133, vers 1]

² volgens de statuten van de stichting

ideeën en kennis plaatsvindt, iedereen daar wijzer van wordt. Wat nodig is, is **samenwerking** en **verbinding**. Vanuit monastiek perspectief staat de eenstemmigheid van het repertoire voor de eensgezindheid van de gemeenschap. Vandaar dat het motto van dit beleidsplan verankerd ligt in de aard van het repertoire zelf. We streven dus niet naar eenvormigheid, maar naar samenwerking en verbinding in de ontstane veelkleurigheid.

De **missie** van de ACG is driedelig: de ACG wil een podium en platform bieden aan het rijke palet aan benaderingen en interpretaties van het gregoriaans, wil bijdragen aan een open uitwisseling van informatie, kennis en ideeën, maar wil vooral collegiale samenwerking en verbinding tussen allen die zich bezighouden met het gregoriaans stimuleren.

BELEIDSPLAN

Aan dit beleidsplan ligt een brainstormbijeenkomst ten grondslag, die plaatsvond op 31 augustus 2019 in de Gelderlandfabriek te Culemborg en waarvoor een brede vertegenwoordiging van het gregoriaanse werkveld was uitgenodigd. De vraag aan de deelnemers was in essentie welke impulsen de gregoriaanse zang in Nederland nodig heeft voor verdere groei en bloei. Met deze brainstormbijeenkomst was het startsein gegeven van een periode waarin samenwerking en verbinding bovenaan de agenda van de ACG zullen staan. Dit beleidsplan beschrijft de geplande activiteiten van de ACG in de komende vijf jaar vanuit de achtergrond van heden en verleden en geeft aan hoe daarin de visie en missie van de ACG tot uitdrukking komen. Een speciale alinea is gewijd aan alternatieven voor wanneer de coronapandemie roet in het eten gooit.

VERLEDEN, HEDEN EN TOEKOMST

Anno 2020 bestaat de ACG 33 jaar. Behalve cursussen, conferenties en zangdagen liggen opvallende wapenfeiten achter ons: het Tijdschrift voor Gregoriaans [1987-2018], de Mannenschola als klinkend visitekaartje van de stichting [1991-2018], de studiedagen van de Gregoriaanse Academie [1994-2018], het initiatief voor een Nederlands Gregoriaans Festival [2005].

Tijden veranderen en vormen veranderen daardoor ook. Het Tijdschrift voor Gregoriaans heeft plaats gemaakt voor de website www.gregoriaans-platform.nl als medium voor een open uitwisseling van informatie, kennis en ideeën. De Mannenschola heeft plaats gemaakt voor Gregoriaanse Kringen, waardoor er een verbinding plaatsvindt tussen zangers uit verschillende windstreken en de actieve beoefening van het gregoriaans een **verbreding** beleeft. De studiedagen van de Gregoriaanse Academie hebben plaats gemaakt voor een jaarlijkse Dag van het Gregoriaans, waardoor nóg meer mensen kennis kunnen nemen van de nieuwste ontwikkelingen in het bronnenonderzoek en de consequenties daarvan voor de uitvoeringspraktijk van het gregoriaans, waardoor ook hier sprake is van verbreding en verbinding. Behalve de Dag van het Gregoriaans gaat ook de intensieve Zomercursus, die voorheen georganiseerd werd door het Institut für Gregorianik, onderdeel van de Folkwang Universität der Künste in Essen (Duitsland), tot het activiteitenpakket van de ACG behoren, waardoor aan liefhebbers én professionals de gelegenheid wordt geboden zich op hun eigen niveau in het gregoriaans te verdiepen. En dan tenslotte het Nederlands Gregoriaans Festival (NGF): sinds januari 2020 vormen het bestuur van de ACG en het NGF een personele unie, waardoor de visie en missie van de ACG ook binnen het NGF sterk zullen doorklinken. De ACG beschouwt het NGF als een belangrijk podium en platform om een groter publiek te laten kennismaken met de schoonheid van het gregoriaans in al zijn diversiteit.

Voor de komende 5 jaar liggen er grote uitdagingen op ons pad: de vernieuwing en inrichting van de website, de uitbreiding van het aantal Gregoriaanse Kringen en daaraan gekoppeld de opbouw van een donateursbestand, de verdere uitwerking (in samenwerking met het NGF en het Centrum voor Gregoriaans te Drongen, België) van het format van de dag van het Gregoriaans en de organisatie van een toekomstbestendige, jaarlijkse internationale Zomercursus.

Op het moment van de totstandkoming van dit beleidsplan vormt ook de coronapandemie een reusachtige uitdaging. Vanzelfsprekend zal de ACG steeds binnen de gestelde richtlijnen opereren en waar mogelijk goede alternatieven ontwikkelen voor activiteiten die in de geplande vorm niet door kunnen gaan.

BESTUUR

In het huidige, zevenkoppige bestuur zijn bestuurlijke en vakinhoudelijke ervaring, kennis en creativiteit breed en sterk vertegenwoordigd, hetgeen maakt dat de hierboven genoemde uitdagingen haalbaar worden geacht:

- Anthony Zielhorst, koördirigent, muziekpedagoog, musicoloog: voorzitter
- Katrijn Kuypers, musicoloog, muziekprogrammeur, adviseur fondsen, fondsenwerver: secretaris [portefeuille fondsenwerving & Facebook]
- Jos Voss, accountant, sectorspecialist retail en groothandel bij een grote bank; freelance journalist en tekstschrijver: penningmeester
- Yvonne Nobel, communicatie- en organisatiedeskundige culturele sector: bestuurslid / tweede secretaris [portefeuille algemene ondersteuning]
- Servy Bol, business en industry consultant: bestuurslid [portefeuille website & Dag van het Gregoriaans]
- Wilko Brouwers, koördirigent, componist: bestuurslid [portefeuille Gregoriaanse Kringen]

COMMUNICATIE VIA WEBSITE, SOCIAL MEDIA EN ANDERE KANALEN

Bij VISIE EN MISSIE schreven we: ‘De ACG wil een podium en platform bieden aan het rijke palet aan benaderingen en interpretaties van het gregoriaans, wil bijdragen aan een open uitwisseling van informatie, kennis en ideeën.’ In de huidige tijd is niet meer een papieren tijdschrift, maar vormen een website en een Facebookaccount de meest efficiënte platforms voor ontmoeting, uitwisseling en informatie- en kennisoverdracht. De ACG wil in de komende beleidsperiode deze platforms nog intensiever inzetten. De ACG heeft opdracht gegeven aan bureau voor grafische vormgeving Manifesta in Rotterdam tot een zodanige vernieuwing van de website www.gregoriaans-platform.nl, dat meerdere organisaties of initiatieven er desgewenst webruimte kunnen krijgen. Daarmee wordt de website een uniek instrument van samenwerking en verbinding. Behalve de ACG zelf zullen in ieder geval het Nederlands Gregoriaans Festival en de Gregoriaanse Kringen op die manier deel uitmaken van de website. Bij de hieronder genoemde partners willen we regelmatig relevante informatie (omtrent cursussen, concerten, lezingen, etc.) ophalen om op de Gregoriaanse Agenda te vermelden en bovendien links naar hun websites een prominente plaats geven:

- Stichting Gregorius Fundatie
- Gregoriaans Instituut Nijmegen
- Centrum Gregoriaans Drongen (België)
- Ensemble Wishful Singing

- Missa in Mysterium
- Festival Oude Muziek Utrecht
- Musica Sacra Maastricht
- Hochschule für Kirchenmusik & Musikpädagogik Regensburg (Duitsland)
- Koninklijk Conservatorium, afdeling Oude Muziek
- Universiteit Utrecht, afdeling bijzondere collecties, handschriften en oude drukken
- Universiteit Utrecht, Utrecht Centre for Medieval Studies
- Radboud Universiteit Nijmegen, faculteit Erfgoed
- Muziekbibliotheek Rotterdam
- Vereniging voor Latijnse Liturgie
- Nederlandse Sint-Gregoriusvereniging

Vanuit de beoogde verbinding op www.gregoriaans-platform.nl sturen we aan op verdere concrete vormen van samenwerking met deze partners. De bedoeling is dat de vernieuwde website per 1 januari 2021 operationeel is. Het aantal websitebezoekers, dat in 2019 en 2020 jaarlijks gemiddeld rond de 3500 lag, zal op het einde van de beleidsperiode 2021-2025 minstens verdubbeld moeten zijn.

In de ACG-ruimte van de website www.gregoriaans-platform.nl zullen de volgende items een plaats krijgen:

- Wetenschappelijke artikelen en andere publicaties
- Overzicht van de bijeenkomsten van de Gregoriaanse kringen
- Overzicht van cursussen aangeboden door de ACG en door anderen
- Een overzicht van docenten die een cursus kunnen verzorgen
- Een overzicht van cursusmateriaal
- Overzicht van schola's en hun contactpersonen
- Links naar andere organisaties die zich bezighouden met gregoriaans
- Een forum waarop websitebezoekers hun vragen en opmerkingen met de ACG en met anderen kunnen delen
- Overzicht van donatiemogelijkheden
- Een webwinkel met betaalfunctie
- Doorschakeling naar het themakanaal gregoriaans van de Concertzender

Drie maal per jaar versturen wij een digitale nieuwsbrief om belangstellenden op de hoogte te houden van de activiteiten van de ACG, het NGF, de Gregoriaanse Kringen en partners.

Er komt een tweetalige (Nederlands/Engels) brochure, die up-to-date is en verspreid zal worden onder conservatoria, faculteit musicologie van universiteiten en bij relevante festivals (o.a. Internationaal Gregoriaans Festival van Watou, Festival Oude Muziek Utrecht, Musica Sacra Festival Maastricht).

Aankondiging van activiteiten van de ACG, het NGF en de Gregoriaanse Kringen zullen steeds worden aangeboden aan relevante tijdschriften, zoals ZINGmagazine, het Gregoriusblad en Adem.

GREGORIAANSE KRINGEN

Onder het kopje VISIE EN MISSIE stelden we: 'De ACG wil verbinding tussen allen die zich bezighouden met het gregoriaans stimuleren.' Het fenomeen Gregoriaanse Kring is daartoe in onze ogen een ideaal instrument.

In 2016 ging in Utrecht de eerste Gregoriaanse Kring van start, met Katrijn Kuijpers en Wilko Brouwers als initiatiefnemers. Later volgden Kringen in 's-Hertogenbosch (Wilko Brouwers en Reinier Wakelkamp), Nijmegen (Hanneke van der Grinten) en Culemborg (Anthony Zielhorst). De Kringen in Utrecht, 's-Hertogenbosch en Culemborg zijn ontstaan als particulier initiatief en hebben geen rechtsvorm, de Kring van Nijmegen valt onder het aanbod van het Gregoriaans Instituut Nijmegen.

De Kringen hebben een aantal gemeenschappelijke kenmerken:

- De dirigent van een Gregoriaanse Kring verenigt in zich brede kennis van het Gregoriaans, pedagogische en communicatieve kwaliteiten, een gedegen en op koorzang gerichte vocale benadering en een goed gevoel voor het inrichten van een inspirerende repetitie.
- De dirigenten laten de zangers kennismaken met gezangen uit verschillende uitgaven en bronnen, maar kiezen zelf de gezangen, de bronnen, de werkwijze.
- Tijdens de Kringssessies wordt repertoire gezongen dat past bij de betreffende periode van het kerkelijk jaar.
- Er vinden jaarlijks ofwel 8 sessies van 2,5 uren of 10 sessies van 2 uren plaats.
- De zangers krijgen ruim van te voren de bladmuziek via email toegestuurd en worden geacht zich thuis voor te bereiden.
- Er wordt niet naar een uitvoering toegewerkt, maar het samen zingenderwijs bestuderen van de gezangen staat centraal.

De ACG wil onderzoeken of de Gregoriaanse Kringen, die geen rechtsvorm hebben, in de beleidsperiode 2021-2025 onder de paraplu van de ACG kunnen gaan functioneren, bijvoorbeeld door de deelnemers van de Kringen uit te nodigen voor een bedrag van 120 euro per jaar donateur van de ACG te worden, voor welk bedrag zij verder kosteloos kunnen deelnemen aan de bijeenkomsten van alle Gregoriaanse Kringbijeenkomsten in den lande. De stichting ACG krijgt daardoor een directere verbinding met de gregoriaanse liefhebber, die immers ook potentiële bezoeker is van de website, van de Dag van het Gregoriaans, de Zomercursus en het NGF.

In de beleidsperiode 2021-2025 streeft de ACG ernaar het aantal Gregoriaanse Kringen verder uit te breiden. Tijdens de Zomercursus zullen contacten worden gelegd met cursisten/dirigenten, die belangstelling hebben om een nieuwe Kring te starten.

DAG VAN HET GREGORIAANS

Het geldt voor leren in het algemeen: hoe meer je over iets weet of hoe beter je een vaardigheid leert beheersen, hoe meer plezier je eraan beleeft. Leren, in de ontmoeting met anderen, staat centraal tijdens de Dag van het Gregoriaans. Tijdens deze dag, die we jaarlijks organiseren, bieden we enerzijds een podium aan de resultaten van nieuw en bestaand onderzoek en anderzijds een aanbod aan workshops op drie ervaringsniveaus. Daarnaast vindt er een lunchpauzeconcert plaats door één van de betere Nederlandse amateurschola's of een startend professioneel ensemble en wordt de dag afgesloten met een gezongen

vesper, waarbij de deelnemers van de verschillende niveaus samenkomen en de monastieke ervaring kunnen opdoen van één gemeenschap te zijn. In zekere zin richten we de Dag van het Gregoriaans, met lezingen, lessen op verschillende ervaringsniveaus, optredens en gezongen officie, in als een prototype van de Zomercursus. De Dag van het Gregoriaans zal plaatsvinden in de Utrechtse Pieterskerk, een prachtige Romaanse kerk met een unieke akoestiek, gelegen in het centrum van de stad, goed bereikbaar voor mensen uit het hele land. In de kerk zal er ook een boekentafel zijn, waar deelnemers gregoriaanse boeken kunnen achterlaten en/of meenemen. We streven naar een jaarlijks aantal deelnemers van 75-100. Tijdens de Dag van het Gregoriaans 2021 zal de Vlaamse musicoloog Pieter Mannaerts een lezing houden over een recent ontdekte bron uit Tongeren, die een licht werpt op de betekenis van het gregoriaans voor de burgers buiten kerk en klooster en zal het Nijmeegse ensemble Voces Caelestes o.l.v. Hanneke van der Grinten het lunchpauzeconcert verzorgen.

ZOMERCURSUS

De ACG biedt vanaf 2021 een jaarlijkse internationale (Engelstalige) Zomercursus gregoriaans aan. De eerste Zomercursus is gepland van 23 tot 27 augustus 2021. Voor de realisering van deze eerste editie hiervan is de ACG een nauwe samenwerking aangegaan met het Koninklijk Conservatorium in den Haag. De Zomercursus zal plaatsvinden in de Kloosterkerk in den Haag.

De Zomercursus is zodanig ingericht dat zangers en dirigenten, muziekstudenten (aan conservatoria en universiteiten) en jonge wetenschappers in diverse ervaringsniveaus kunnen deelnemen. Er wordt gewerkt in 4 groepen, 2 groepen voor zangers en 2 voor dirigenten, beide opgesplitst in basis en gevorderd. Tijdens inzingsessies, zangsessies, lezingen en gezongen officie ontmoet men elkaar. Samenwerking en verbinding bij uitstek: beginners en gevorderden, amateurs en professionals, jong en oud komen hier samen om zich in het gregoriaans (bij) te scholen. Uiteenlopende benaderingen van het gregoriaans komen aan bod, met speciale aandacht (zoals die er ook is tijdens de Dag van het Gregoriaans) voor recente onderzoeksresultaten. De cursus wordt afgesloten met een concert door docenten (& *friends*), waarin gregoriaans en polyfonie worden gecombineerd, en met een slotpresentatie door de cursisten. Er wordt gestreefd naar 80-100 deelnemers uit binnen- en buitenland.

Het docententeam bestaat uit:

- Anthony Zielhorst (algemeen cursusleider)
- Simone van den Dool (zangers basis)
- Eugene Liven D'Abelardo (zangers gevorderd)
- Anthony Zielhorst (dirigenten basis)
- Jaan-Eik Tulve (dirigenten gevorderd)

Voor het geven van lezingen zijn uitgenodigd:

- Joost van Gemert (de restauratie van het gregoriaans in Solesmes)
- Marcel Zijlstra (gregoriaanse semiologie)
- Kees Pouderoijen (compositietechnieken in het Karolingisch gregoriaans)
- Franco Ackermans (melodische restituties door AISCGRe)
- Leo Lousberg (de signaalfunctie van gregoriaanse microtonen)
- Antoine Bodar (betekenis van het gregoriaans voor de West-Europese cultuur)
- Bart Jaski (oude handschriften in de muziekbibliotheek van de Utrechtse Universiteit)

Na afloop van de Zomercursus van 2021 zal een grondige evaluatie moeten uitwijzen of de ingeslagen weg (met name de jaarlijkse frequentie, de samenwerking met het Koninklijk Conservatorium en de indeling van de deelnemers in 4 groepen) koerswijziging behoeft.

DONATEURSBELEID

De ACG gaat per 1 januari 2021 meerdere donatiemogelijkheden aanbieden, met eventueel daaraan gekoppeld bepaalde tegenprestaties (hierboven noemden we al deelname aan de Gregoriaanse Kringen als mogelijke optie). Onderzocht wordt op welke manier ook schola's als donateur kunnen worden benaderd. Er zal ook gekeken worden naar de positie van de stichting Vrienden van het Nederlands Gregoriaans Festival ten opzichte van ACG-donateurs.

CORONA

Op het moment van de totstandkoming van dit beleidsplan verkeert de wereld in een zeer ernstige coronacrisis. Het is voor iedereen onduidelijk hoe lang de pandemie gaat duren. Bij het organiseren van elk evenement moet er daarom een plan B klaarliggen, waarvan de details pas op het laatste moment kunnen worden ingevuld. In grote lijnen heeft de ACG de volgende alternatieven achter de hand:

- Gregoriaanse Kringen: samenkomen in grote ruimtes, die goed geventileerd kunnen worden met een afstand van 2 meter tussen de zangers. Een op basis van de ruimte vastgesteld maximum aantal deelnemers. Deelname na inschrijving vooraf. Inachtneming van alle andere op dat moment geldende RIVM-richtlijnen.
- Dag van het Gregoriaans: aanbieden via livestream of uitstellen.
- Zomercursus: een combinatie van beide hierboven genoemde varianten, plus zo weinig mogelijk verplaatsingen en langere pauzes dan onder normale omstandigheden.
- Nederlands Gregoriaans Festival: op het moment van de totstandkoming van dit beleidsplan gaan we ervan uit dat de situatie in 2023 genormaliseerd is.

FINANCIEEL BELEID

In dit beleidsplan hebben wij onze doelstellingen voor de komende vijf jaar beschreven. Om deze te kunnen realiseren, zal de ACG tot 2025 voor de specifieke projecten bij diverse instanties fondsen werven en zorgen voor sponsorbijdragen. Het beleid is erop gericht om de publieksdeelname aan onze activiteiten structureel te laten groeien, zodat de afhankelijkheid van fondsen en sponsorbijdragen wordt verminderd. Bij de Gregoriaanse kringen streven we vanaf 2023 naar expansie: een uitbreiding van het aantal kringen met een toename van het aantal deelnemers per kring. Belangrijke activiteit voor de komende jaren is de werving van donateurs met behulp van onze ANBI-regeling. Vanaf 2022 al zullen de inkomsten aan donaties ertoe moeten leiden dat er een overschot ontstaat dat gebruikt kan worden voor het opvangen van tegenvallers en het financieren van nieuwe activiteiten in de aanloopfase. Het bestuur streeft er bovendien naar om vanaf 2023 alleen nog fondsen te werven voor nieuw beleid en voor de wisselende programma's van de Dag van het Gregoriaans; de andere bestaande activiteiten kunnen dan geheel bekostigd worden vanuit deelnemersbijdragen en donaties.

	2021	2022	2023	2024	2025
Algemeen					
Communicatie					
>Website	6000	500	500	500	500
>Nieuwsbrief/Brochure	250	800	300	800	300
>Kosten werving donateurs	250	550	750	750	750
Donaties t.b.v. algemene middelen	-2500	-3000	-3500	-4000	-5000
Fondsenwerving	-4000				
<i>Resultaat Algemeen</i>	0	1150	1950	1950	3450
Projecten					
Dag van het Gregoriaans					
>Kosten	6000	6000	6000	6000	6500
>Bijdrage deelnemers	-3600	-3900	-4550	-5200	-6500
>Fondsenwerving	-2400	-2100	-1450	-800	0
<i>Resultaat Dag van het Gregoriaans</i>	0	0	0	0	0
Gregoriaanse Kringen					
>Kosten	8600	9100	10500	12000	14000
>Bijdrage deelnemers	-8640	-9120	-10560	-13200	-15600
>Fondsenwerving	0				
<i>Resultaat Gregoriaanse Kringen</i>	40	20	60	1200	1600
Zomercursus					
>Kosten	30000	30000	30000	30000	30000
>Bijdrage deelnemers	-25000	-28500	-30000	-32000	-35000
>Fondsenwerving	-5000	-1500			
<i>Resultaat Zomercursus</i>	0	0	0	2000	5000
Nieuw beleid					
>Kosten			3000	4000	4000
>Dekking			-2500	-3000	-3000
<i>Resultaat Nieuw beleid</i>			-500	-1000	-1000
Resultaat Totaal	40	1170	1510	4150	9050

JURIDISCHE POSITIONERING

Stichting Amici Cantus Gregoriani

Opgericht 1987 te Breda
Rechtsvorm stichting
Website www.gregoriaans-platform.nl
KvK 41104596
BTW niet BTW-plichtig
IBAN NL37 ABNA 0420 6653 23
BIC ABNANL2A
ANBI-status ja

Bestuursleden

- A.K.J. Zielhorst	voorzitter
- K.D.N. Kuypers	secretaris
- Y.J.E. Nobel	tweede secretaris
- J. Voss	penningmeester
- S.J.M. Bol	lid
- W.F.M. Brouwers	lid

Utrecht, december 2020